

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

Національного університету

«Острозька академія»

[Handwritten signature]

І.Д.Пасічник

26 лютого 2018 р.

Програма

фахового вступного випробування для вступників на навчання
зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії, освітньо-професійна програма країнознавство

Програма фахового випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійна програма країнознавство - Укладачі: доц. Шишкін І.Г., доц. Подворна О.Г. – Острог: НаУОА, 2018.

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 2 від 26 лютого 2018 р.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту складатиметься з блоків питань “Дипломатична та консульська служба”, “Зовнішня політика країн світу”, “Теоретичні основи країнознавства”.

Навчальна дисципліна «Дипломатична та консульська служба» є базовою професійно-орієнтованою дисципліною освітньо-професійної програми підготовки фахівців з міжнародних відносин і має за мету ознайомити студентів з основними характеристиками, особливостями та організацією сучасної дипломатичної та консульської служби України та зарубіжних країн, також розвинути у студентів початкові знання і вміння роботи в центральних державних органах у сфері реалізації зовнішньої політики України та навички професійної дипломатичної діяльності в закордонних органах зовнішніх зносин держави.

Навчальна дисципліна «Дипломатична та консульська служба» забезпечує знання:

- базових дипломатичних понять, термінів та категорій;
- історії становлення та розвитку дипломатичної служби як окремої державної інституції;
- процесу становлення, особливостей організації та функціонування дипломатичної служби України;
- механізму діяльності МЗС України, його центральних та закордонних структурних підрозділів;
- механізмів прийняття та організації виконання зовнішньополітичних рішень;
- методів і засобів дипломатичної діяльності, в тому числі основних принципів, форм та методів роботи дипломатичних представництв;
- організації інформаційно-аналітичного і організаційно-технічного супроводження дипломатичної діяльності;
- принципів документообігу в дипломатичній службі;
- змісту нормативно-правової бази забезпечення функціонування дипломатичної служби;
- порядку проходження дипломатичної служби;
- особливостей відбору, призначення і оцінки праці дипломатичних працівників;
- специфіки дипломатичного забезпечення багатосторонньої дипломатії;
- порядку встановлення консульських відносин та особливостей діяльності консульських установ;
- особливостей діяльності спеціальних місій;
- основних форм і засобів дипломатичної комунікації та протокольного забезпечення дипломатичної діяльності;
- проблематики сучасної економічної дипломатії та практики роботи торговельно-економічних місій.

2. Зовнішня політика країн світу

Метою курсу є надання студентам цілісних і комплексних знань про засади та основні риси зовнішньої політики країн світу, а також пояснити їм роль та значення чинників, що впливають на її формування та еволюцію.

Основними завданнями, які ставить навчальна дисципліна є:

- надання сучасних та комплексних знань щодо становища країн світу на міжнародній арені;
- вивчення нормативно-правової бази здійснення цими країнами зовнішньої політики біполярний та у постбіполярний періоди;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Великобританії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Франції;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Італії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики ФРН;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Іспанії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Греції;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Словенії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Угорщини;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Румунії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Бразилії;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Куби;

- вивчення особливостей зовнішньої політики Мексики;
- вивчення особливостей зовнішньої політики Чилі.

3. “Теоретичні основи країнознавства”

У результаті вивчення навчального курсу студенти повинні засвоїти знання з основних теоретичних питань країнознавства.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Проведення лекційного курсу є глибоке засвоєння студентами загальних теоретичних засад наукового країнознавства з точки зору міждисциплінарного підходу; сутності основних концепцій і напрямів досліджень сучасного країнознавства.

Основними завданнями які вимагаються для реалізації поставленої мети є:

- Засвоїти знання з основних теоретичних питань країнознавства: сутність комплексного країнознавства як міждисциплінарної наукової дисципліни.
- Вивчити основні методологічні засади сучасного країнознавства.
- Проаналізувати історичний розвиток наукового країнознавства (у давнину, середньовіччі, новий час).
- Дослідити провідні концепції сучасного країнознавства.
- Виокремити сутність і провідні напрями досліджень таких основних складових наукового країнознавства: фізико-географічного, екологічного, політичного, економічного, антропологічного, соціального, культурологічного та релігійного.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- Об’єкт і предмет країнознавчих досліджень.
- Методи і джерельну базу країнознавства.
- Сутність типології, класифікації та регіоналізації країн світу.
- Функції та значення загальних відомостей про країну.
- Географічне положення, розміри і форми території та кордони країни.
- Природні умови та природно-ресурсний потенціал країни.
- Історія формування етносу, держави і суспільства.
- Демографічні особливості країнознавчих досліджень.
- Етнографічні основи країнознавства.
- Роль релігії та церкви у країнознавчих дослідженнях.
- Культуру та мистецтво, науку та засоби масової інформації країни.
- Соціально-економічні основи країнознавчих досліджень.

вміти:

- Характеризувати провідні методологічні принципи (підходи) наукового країнознавства. Аналізувати розвиток країнознавчих ідей на різних історичних етапах.
- Виявляти сутність теоретичних концепцій сучасного країнознавства.
- Характеризувати географічне положення країни (у різних аспектах), природні умови та ресурси, екологічну ситуацію, особливості політичного життя, економічний розвиток господарства та окремих його галузей, демографічну ситуацію й окремі її складові, умови та рівень життя населення, культурне та релігійне життя в країні.

Орієнтовна тематика питань для підготовки до вступу у магістеріум

1. Сутність понять “дипломатичний протокол”, “етикет” та “церемоніал”.
2. Віденський (1815) та Аахенський (1818) конгреси та їх значення для дипломатичного протоколу.
3. Наукова база дипломатичного протоколу.
4. Поняття та принципи дипломатичного протоколу.
5. Роль та значення дипломатичного протоколу у міжнародних відносинах.
6. Визнання держав, встановлення дипломатичних відносин, заснування дипломатичного представництва та їх види.
7. Призначення та відкликання дипломатичного представника. Церемоніал вручення вірчих грамот.
8. Дипломатичне старшинство. Класи і ранги дипломатичних працівників.

9. Професійні вимоги та вимоги до особистих якостей дипломата.
10. Поняття “дипломатичний корпус”. Дуаєн корпусу, його функції і обов’язки.
11. Визначення та суть дипломатичних привілеїв та імунітетів.
12. Правила поведінки дипломата в державі перебування.
13. Роль дружин дипломатів у протокольній практиці диппредставництв.
14. Підготовка та проведення візитів.
15. Особливості складання програми візитів.
16. Класифікація, місце та роль дипломатичних прийомів у дипломатичній практиці.
17. Підготовка дипломатичного прийому.
18. Схема та правила розсаджування гостей на дипломатичних прийомах.
19. Етикет поведінки господарів і гостей під час дипломатичних прийомів.
20. Процедура запрошення на дипломатичний прийом.
21. Дипломатична бесіда. Запис бесіди.
22. Телефонна розмова та її запис.
23. Візитні картки дипломатів та їхнє застосування.
24. Документи зовнішньодипломатичного листування.
25. Документи внутрішнього листування.
26. Основні вимоги до складання документів дипломатичного листування.
27. Символи суверенної держави та міжнародний етикет стосовно них.
28. Участь дипломатичного корпусу в офіційних церемоніях.
29. Розсаджування запрошених по автомобілях.
30. Особливості європейської дипломатії (Великобританія, Франція, Німеччина, Італія).
31. Особливості дипломатії деяких держав Північної та Південної Америки.
32. Особливості дипломатії Азіатсько-Тихоокеанського регіону (Японія, Китай, Індія, Австралія).
33. Етикет поведінки за столом.
34. Зовнішній вигляд дипломата.
35. Етикет дарування та прийняття подарунків.
36. Дипломатія та зовнішня політика. Роль і місце дипломатії у проведенні зовнішньої політики держави.
37. Роль дипломатії на початку ХХІ століття у вирішенні глобальних проблем сучасності.
38. Двостороння та багатостороння дипломатія.
39. Загальні характеристики сучасної дипломатичної служби. Вимоги, стандарти, проблеми.
40. Система державних органів зовнішніх зносин: загальні принципи її організації.
41. Процедура призначення глави дипломатичного представництва.
42. Поняття «агредман». Запит на агредман.
43. Поняття «вірчі грамоти», «відкличні грамоти». Процедура їх вручення.
44. Порядок призначення та вступу на посаду членів дипломатичного персоналу.
45. Порядок призначення військових аташе.
46. Персонал дипломатичних представництв.
47. Поняття «ротація кадрів дипломатичної служби».
48. Основні функції дипломатичних представництв та засоби їх виконання.
49. Функція ведення переговорів дипломатичного представництва.
50. Представницька функція дипломатичного представництва.
51. Критерії оцінки діяльності посольства.
52. Вимоги до посилення економічної складової в дипломатичній діяльності.
53. Дипломатична пошта: правовий статус та порядок доставки.
54. Дипломатичні кур’єри. Функції, обов’язки, привілеї та імунітети.
55. Специфічні галузі дипломатії.
56. Економічна дипломатія.
57. Статус та функції торговельно-економічної місії у складі дипломатичних представництв.
58. Завершення дипломатичної місії.
59. Привілеї та імунітети дипломатичних представництв як органу зовнішніх зносин держави.
60. Історія виникнення та становлення консульського інституту.
61. Процедура призначення глави консульської установи.
62. Категоризація персоналу консульських установ.

63. Консульська екзекватура. Консульський патент. Консульський округ.
64. Інститут почесних (нештатних) консулів.
65. Основні консульські функції та засоби їх здійснення.
66. Завершення консульської місії.
67. Спеціальні місії як форма дипломатії: історія зародження та розвитку.
68. Порядок призначення, склад, повноваження та функції спеціальних місій.
69. Постійні представництва держави при міжнародних організаціях: структура та персонал.
70. Основні функції постійного представництва при міжнародних організаціях.
71. Міжнародні (міжурядові) конференції як форма багатосторонньої дипломатії. Правовий статус, функції, компетенція.
72. Вимоги до форми і змісту дипломатичних документів.
73. Вербальна нота. Вимоги до її складання.
74. Особиста нота. Вимоги до її складання.
75. Загальні правила та методи ведення дипломатичних переговорів.
76. Історія та основні етапи становлення інституту міжнародних та дипломатичних переговорів.
77. Переговори як засіб спілкування держав та обміну думками.
78. Переговори як метод контролювання та врегулювання міжнародних конфліктів, засіб вирішення суперечок.
79. Вплив процесів глобалізації на інститут міжнародних переговорів.
80. Охарактеризуйте методи вивчення переговорів.
81. Охарактеризуйте таку стратегію ведення переговорів як «жорсткий торг».
82. Міжнародні і дипломатичні переговори: поняття та особливості на сучасному етапі.
83. Організаційна та теоретична підготовка до переговорів.
84. Варіанти розсаджування учасників делегації на переговорах.
85. «Досьє» переговорів. Етапи переговорів.
86. «Принципова» стратегія ведення переговорів: характеристика.
87. Інститут посередників на міжнародних і дипломатичних переговорах.
88. Кулуарна робота.
89. Вимоги, які висуваються до посередника.
90. Характеристика таких видів підсумкових документів як угода, конвенція, протокол, обмін нотами, декларація, меморандум, комюніке, *modus vivendi* та договір.
91. Міжнародний договір: визначення, структура, етапи укладання.
92. Поняття стилю переговорів.
93. Роль національних стилів в міжнародних і дипломатичних переговорах.
94. Американський переговорний стиль.
95. Німецький переговорний стиль.
96. Англійський переговорний стиль.
97. Французький переговорний стиль.
98. Японський переговорний стиль.
99. Китайський переговорний стиль.
100. Арабський переговорний стиль.
101. Основи засади та характеристика зовнішньої політики Великобританії у біполярний період.
102. Курс Великобританії “на схід від Суєца”.
103. Характер відносин Великобританії з ФРН.
104. Позиція Великобританії щодо європейських збройних сил.
105. Великобританія — союзник США в антитерористичній коаліції.
106. Ядерний компонент в оборонній і зовнішній політиці Великобританії.
107. Позиція Великобританії щодо розширення ЄС та НАТО.
108. Політика Великобританії щодо країн пострадянського простору.
109. Відносини Великобританії та України.
110. Великобританія і сучасні проблеми західноєвропейської інтеграції.
111. Пріоритети в зовнішньополітичній стратегії Франції.
112. Принципи і основні риси зовнішньої політики Франції у біполярний період.
113. Ядерна зброя й зовнішня політика Парижа.
114. Франція та НАТО.

115. Зміст суперечностей між Францією та США щодо військових операцій в Іраку.
116. Відносини Франція—ФРН: партнерство й суперництво.
117. Українсько-французькі відносини.
118. Принципи зовнішньої політики Італії.
119. Італія та ЄС у 1990-х – 2000-х рр.
120. Італія в системі європейської та глобальної безпеки у 1990-х – 2000-х рр.
121. Середземноморський регіон у зовнішній політиці Італії у 1990-х – 2000-х рр.
122. Позиція Італії щодо збройних конфліктів на Балканах.
123. Зовнішня політика Італії в останній період “холодної війни”. Підтримка бойкоту Московської олімпіади та участь у програмі СОІ.
124. Іспанія у міжнародних відносинах у Європі у 1990-х – 2000-х рр.
125. Латинська Америка у зовнішній політиці Іспанії у 1990-х – 2000-х рр.
126. Іспанія в системі міжнародних відносин в 80–90-ті роки ХХ ст.
127. Вступ Іспанії до політичних організацій НАТО і ЄС.
128. Принципи та основні риси зовнішньої політики ФРН у біполярний період.
129. Принципи і наслідки об’єднання Німеччини.
130. “Східна політика” ФРН.
131. Позиція ФРН у НАТО, ОБСЄ.
132. Розбіжності між ФРН і США щодо військових операцій в Іраку.
133. Ставлення ФРН до ідеї створення європейських збройних сил.
134. Форми участі ФРН в антитерористичних операціях.
135. Стан і перспективи відносин України та ФРН.
136. Характеристика зовнішньополітичної стратегії Угорщини.
137. Відносини Угорщини з НАТО та ЄС.
138. Відносини Угорщини з Україною.
139. Особливості зовнішньої політики Греції в постбіполярну епоху.
140. Еволюція грецької національної оборонної доктрини.
141. Європейська інтеграція Греції.
142. Греко-турецькі відносини.
143. Особливості регіональної політики Греції.
144. Греція та Середземномор’я. Боротьба з міжнародним тероризмом.
145. Кіпрська дилема між Туреччиною та Грецією.
146. Характеристика відносин Греції та Ізраїлю.
147. Відносини Греції та України.
148. Відносини Греції та Росії: енергетичний аспект.
149. Характеристика відносин Греції та Македонії.
150. Зовнішньополітичні відносини Румунії з сусідніми державами та міжнародними організаціями.
151. Відносини Румунії з ЄС.
152. Відносини Румунії з НАТО.
153. Відносини Румунії та України.
154. Відносини Румунії та Молдови.
155. Відносини Румунії та США.
156. Проблема острова Зміїного у відносинах України та Румунії.
157. Характеристика зовнішньополітичного курсу Словенії.
158. Відносини Словенії з ЄС.
159. Відносини Словенії з НАТО.
160. Відносини Словенії та України.
161. Історія територіальної суперечки між Словенією та Хорватією (Піранська затока).
162. Зовнішня політика Бразилії у 1990-х – 2000-х рр.
163. Співробітництво Бразилія – АТР.
164. Зовнішня політика Мексики у 1990-х – 2000-х рр.
165. Співробітництво Мексика – АТР.
166. Роль Мексики у створенні НАФТА.
167. Відносини Мексики та США.

168. Характеристика зовнішньополітичного курсу Куби на початку ХХІ ст.
169. Вплив краху «радянського блоку» на розвиток Куби наприкінці 80-х - на початку 90-х рр.
170. Відносини Куби та США.
171. Відносини Куби та країн Латинської Америки.
172. Міжнародне положення та зовнішня політика Куби у 1990-х – 2000-х рр.
173. Характеристика зовнішньополітичного курсу Чилі.
174. Співробітництво Чилі – АТР.
175. США в зовнішньополітичній стратегії Чилі.
176. Країнознавство як наука.
177. Об'єкт і предмет країнознавчих досліджень.
178. Країна - основний об'єкт досліджень суспільних наук.
179. Основні періоди становлення та розвитку країнознавства.
180. Методи та джерельна база країнознавчих досліджень.
181. Загальнонаукові та особливі методи досліджень.
182. Синтез як провідний метод країнознавчих досліджень.
183. Джерельна база країнознавчих досліджень
184. Типологія, класифікація, регіоналізація країн світу.
185. Сутність класифікації, типології та регіоналізації.
186. Найбільш поширені способи класифікацій країн світу.
187. Сучасні типологічні схеми країн світу.
188. «Візитна картка країни».
189. Функції та значення загальних відомостей про країну.
190. Історичні особливості виникнення, еволюція форми та змісту державних атрибутів.
191. Інші символи держави (грошові знаки, рослини, тварини, графічні та астральні знаки тощо).
192. Географічне положення, розміри і форми території та кордони країни.
193. Сутність та чинники географічного положення країни.
194. Розміри та форма території країни.
195. Означення політичних кордонів.
196. Природні умови та природно-ресурсний потенціал країни.
197. Відмінність природних умов та природно-ресурсного забезпечення для різних типів країн.
198. Геокультура народів.
199. Природно-ресурсний потенціал та його економічна оцінка.
200. Історія формування етносу, держави і суспільства.
201. Історична база у країнознавчих дослідженнях.
202. Еволюція етнічних спільнот.
203. Участь держави у міжнародних конфліктах.
204. Формування політичної системи країни.
205. Демографічні особливості країнознавчих досліджень.
206. Розмаїття знань про населення і народи. Поділ народів на мовні сім'ї і мовні групи.
207. Демографічна політика держави.
208. Темпи урбанізації і типи урбанізованих територій.
209. Етнографічні основи країнознавства.
210. Етнографія і країнознавство.
211. Народи і політико-психологічні стереотипи.
212. Духовний світ нації та народна творчість.
213. Релігія та церква у країнознавчих дослідженнях.
214. Місце релігії та церкви у сучасному суспільному житті. Їхня роль у пізнанні країни.
215. Релігійно-конфесійний склад населення та його динаміка.
216. Історичні та політичні аспекти сучасних релігійних відносин.
217. Культура та мистецтво, наука та засоби масової інформації країни.
218. Культура та мистецтво, їх внесок у презентацію країни в контексті сучасних духовних цінностей.
219. Особливості країнознавчих досліджень науки та засобів масової інформації.
220. Проблеми політичної підпорядкованості, корпоратизації інтересів у ЗМІ.

Література

1. Анучин В.А. Теоретические основы географии. - М.: Мысль, 1972.
2. Арутюнов С.А. Народы и культуры. - М., 1989.
3. Бобров В.А. ФРГ: штрихи к портрету. -М.: Мысль, 1978.
4. Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. -М, 1983.
5. Барановский В. Г. Европа: формирование новой международной политической системы // Мировая экономика и междунар. отношения. – 1990. – № 9.
6. Батюк В. Геополитический контекст начала “холодной войны”: уроки для 90-х // США: экономика – политика – идеология. – 1994. – № 8–10.
7. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
8. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и ее геостратегические императивы. – М., 1997.
9. Богатуров А. Д. Великие державы на Тихом океане: История и теория международных отношений в Восточной Азии после второй мировой войны (1945–1995). – М., 1997.
10. Васильев А.М. Египет и египтяне. -М.: Мысль, 1986.
11. Витвер И.А. Историко-географическое введение в экономическую географию зарубежного мира. - М.: Географиз, 1.963.
12. Венгрия 1956 года. Очерки истории кризиса. – М., 1993.
13. Всемирная история: Учебник для ВУЗов / Под.ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Марковой. – М., 1997.
- 14.
15. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. - К.: Наукова думка, 1990.
16. География, политика и культура. - Лг.: Наука, 1990.
17. Грушевський М. Історія України-Руси: у 12 кн. - К., 1965.
18. Гумилев Л.Н. География этноса в исторический период. -Лг., 1990.
19. Дергачев В.А. Геополитика. – К.: ВИРА, 2000.
20. Дживелетов А. К. Средневековые города в Западной Европе. – М., 2002. – 304 с.
21. Дипломатія сучасної України: Енцикл. довід. – К., 1997.
22. Дробков В. На перекрестке дорог, культур, истории. -М.: Мысль, 1989.
23. Етнографія України / За ред. проф. С.А.Макарука. -Львів: Світ, 1994.
24. Захарченко М.В. Погорілий О.І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). -К.: Либідь, 1993.
25. Колосов В.А. Политическая география: проблемы и методы. -Лг.: Наука, 1988.
26. Крип'якевич І.П. Історія України. Львів, 1990.
27. Культура і побут населення України. -К.: Либідь, 1993.
28. Малышев В. Линия на ветру. - М.: Мисль, 1987.
29. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 роки): Підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. – К., 2001.
30. Міжнародні економічні відносини: Система регулювань міжнародних економічних відносин: Підручник / А.С.Філіпенко та ін. – К.: Либідь, 1994. – 256 с.
31. Момзен Т. История Рима в 5 томах. – С-пб., 1994.
32. Наулко В.І. Етнічний склад населення Української РСР. - К.,1965.
33. Пономарьов А. Українська етнографія. Курс лекцій. - К.: Либідь, 1994.
34. Потульницький В.А. Теорія української політології. -К.: Либідь, 1993.
35. Ровенчак І. Типологія країн світу. - Львів: Світ, 1997.
36. Рудницький С. Чому ми хочемо самостійної України / Упоряд. проф. Шаблій О.І. -Львів: Світ, 1994.
37. Русаков А.М. Америка без стереотипов. -М.: Мысль, 1989.
38. Саушкин Ю.Г. Географическая наука в прошлом, настоящем и будущем. -М.: Просвещение, 1980.
39. Страны и народы: в 20 т. -М.; Мысль, 1978-1985.
40. Токарев С.А. Истоки этнографической науки. - М., 1978.
41. Українське народознавство/ За заг. ред. проф. С.П. Павлюка, Г.Й. Горинь, Р.Ф. Кирчіва. - Львів: Фенікс. 1994.
42. Устименко Ю. Познакомтесь: Ирландия. -М.: Мысль, 1978.

43. Факти про Німеччину. - Франкфурт на Майні: Соціетес, 1992.
44. Экономика зарубежных стран. Капиталистические и развивающиеся страны. - М.: Наука, 1992.
45. Этнография / Под ред. Ю.В. Бромлея, Г.Е.Маркова. - М., 1982.
46. Этнографы рассказывают. - М.: Наука, 1978.
47. Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1917- 1945. –М., 1989.
48. ООН у системі міжнародних відносин. – К., 1995.
49. Политические процессы и конфликты 50–60-х годов в Восточной Европе. – М., 1993.
50. Системная история международных отношений в четырех томах. События и документы. 1918–2000 / Отв. ред. А. Д. Богатуров. – М., 2000.
51. Советская внешняя политика в годы “холодной войны”. – М., 1995.
52. Современные международные отношения: Учебник / Под ред. А. В. Торкунова. – М., 2000.
53. Шергін С. Світовий порядок: концепції і реальність // Політика і час. – 1997. – № 12.
54. Юрківський В.М. Країни світу. – К.: Либідь, 1999. – 368 с.
55. Яковец Ю. История цивилизаций. – М., 1997.
56. Андріїв Т. Історія членства України в СНД // Політична думка. – 2002. - № 2.
57. Асиметрія міжнародних відносин / Під ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. – К., 2005.
58. Байдак А., Циватий В. Україна і світ // Політика і час. – 2000. - № 21.
59. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. К., 2004.
60. Гальчинський А.С. Україна на перехресті геополітичних інтересів. – К. 2002.
61. Голуб Н.В., Клімкін П.А. Україна та міжнародні організації. – К., 2003.
62. Горбулін В. Національна безпека України та міжнародна безпека // Політична думка. – 1997. - № 1.
63. Дергачов О. Україна в європейському та євразійському інтер'єрі // Політична думка. – 2000. - № 4
64. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. – Львів, 1995.
65. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник для ВУЗов. – М., 2004.
66. Маддісон В. В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
67. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика. – К., 2003.
68. Международные отношения: теории, конфликты, организации / Под. ред. проф. П.А. Цыганкова. – М., 2004.
69. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. – Дрогобич-Київ, 2004.
70. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України / Під. Ред. Л.С. Голопатюка. – К., 2005.
71. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпченко, В.С. Будкін, М. А. Дудченко. – К., 2004.
72. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. – К., 2003.
73. Барабанов О. Внешняя политика Италии на современном этапе / О.Барабанов // Мировая экономика и международные отношения, 2003. – №10. – С. 82-89.
74. Барабанов О. Италия после холодной войны: от средней державы к миру протагонистов / О.Барабанов. – М.: РОССПЭН, 2002. – 160 с.
75. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / О.Барабанов. – 2006. – 203 с.
76. Братчиков И. Внешняя политика ФРГ на пороге XXI в. / И.Братчиков. – М.: РИСИ, 2000.
77. Великобритания: эпоха реформ / Под ред. Ал.Громыко. – М.: Весь мир, 2007. – 536 с.
78. Германия. Вызовы XXI века / Под ред. В.Белова. – М.: Весь мир, 2009. – 792 с.
79. Государства Альпийского региона и страны Бенилюкс в меняющейся Европе / Под ред. В.Швейцера. – М.: Весь мир, 2009. – 544 с.
80. Громыко Ал. Внешняя и оборонная политика Великобритании в свете иракского кризиса. Электронный режим доступа www.inion.ru/product/eurosec/st5vp9.htm
81. Громыко Ал. Внешняя политика Великобритании: от империи к „осевой державе”. Электронный режим доступа www.globalaffairs.ru/articles/0/4043.html
82. Гула К. Шляхи врегулювання конфлікту в Північній Ірландії (1968-2007 рр.): дис. кандидата іст. н. : 07.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова – К., 2009.
83. Дубинко Е. Формирование концепции внешней политики Дании (1993 – 2003 гг.) / Е.Дубинко

- // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 2008. – № 2.
Электронный режим доступу
http://evolutio.info/index.php?option=com_content&task=view&id=1405&Itemid=215
84. Дудо А. Голлизм как модель национальной безопасности Франции / А.Дудо // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 2002. – № 2.
85. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.-Б.Дюррозель. – К., 1995.
86. Зверева Т. Внешняя политика Франции после прихода к власти Николя Саркози / Т.Зверева // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – № 6.
87. Зленко А. Дипломатія і політика. Україна в процеси динамічних геополітичних змін / А.Зленко. – Х.: Фоліо, 2003. – 559 с.
88. Имангалиев Р. Новая Германия в меняющемся мире: международное положение и внешняя политика Германии на рубеже XX–XXI вв. / Р.Имангалиев. – М.: Новое знание, 2006. – 252 с.
89. Испания. Анфас и профиль / Под ред. В.Верникова. – М.: Весь мир, 2007. – 480 с.
90. Івченко О. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан / О.Івченко. – К.: РІЦ УАННП, 1997. – 688 с.
91. Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: Навч. Посібн / В.Копійка, Т.Шинкаренко. – К.: Знання, 2009. – 751 с.
92. Коппель О. Міжнародні відносини XX століття: Навч. посібник для студ. Вузів / О.Коппель, О.Пархомчук. – К.: Школяр, 1999. – 256 с.
93. Крушинський В. Британська Європа чи європейська Британія: Великобританія в європейських інтеграційних процесах / В.Крушинський. – К.: Київський університет, 2003. – 214 с.
94. Кучменко Е. Ірландія і ольстерська криза, пошуки шляхів її подолання у другій половині XX століття: (Історичний огляд) / Е.Кучменко. – К., 2000. – 98 с.
95. Лільгерн Г. Від Талліна до Туреччини. Мемуари шведа і дипломата / Г.Лільгерн. – К.: Темпора, 2010. – 352 с.
96. Манжола В. Міжнародні відносини та зовнішня політика (70-ті – 90-ті роки) / В.Манжола, М.Білоусов, Л.Гайдуков та ін. – К.: «Либідь», 2001.
97. Манжола В. Європейський Союз у міжнародних відносинах: Конспект лекцій / В.Манжола, В.Копійка. – К.: Інститут міжнародних відносин, 1998.
98. Манжола В. Політична інновація французької дипломатії / В.Манжола, О.Шаповалова // Зовнішні справи. – К., 2008. – № 11. – С. 10-14.
99. Мартинов А. Спільна зовнішня та оборонна політика Європейського Союзу. (90-ті р. XX ст. – 10-ті р. XXI ст.). Погляд з України / А.Мартинов. – К.: Інститут історії України НАН України, 2009. – 262 с.
100. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980 – 2000 роки: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С.Головки. – К.: Либідь, 2001. – 621 с.
101. Муромцева О. Италия: формирование концепции средиземноморской безопасности / О.Муромцева // Мировая экономика и международные отношения. – 2004 – № 8. – С.91-97.
102. Навчально-методичний посібник зі спецкурсу «Зовнішня політика країн Західної Європи»: Для студ., які навчаються за спец. «Міжнародні відносини» / уклад. О.Войтович. – Одеса: Астропринт, 2002. – Ч. 2. – 87с.
103. НАТО. Довідник. – Київ: Основи, 1997.
104. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век. 1954 – 2000. / Под. ред. А. Родригеса. – М., 2001. – Ч.3.
105. Обичкина Е. Голлистская традиция в современной французской дипломатии / Е.Обичкина // Новая и новейшая история. – 2004. – №6. – С.66-78.
106. Павлов Ю. Американо-германские отношения: партнерство и соперничество / Ю.Павлов. – М.: РИСИ, 1997. – С. 345-375.
107. Пик С. США – Велика Британія: «особливі відносини» / С.Пик. – К.: Знання, 2006. – 283 с.
108. Полтораков О. Стратегія зовнішньої безпеки Ірландії: від геополітики до геоekonomіки. Електронний режим доступу
http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=74730
109. Полякова Е. Ирландия в XX веке. учебное пособие / Е.Полякова. – М.: КДУ, 2009. – 170 с.
110. Поплавский А. Формирование политики безопасности Норвегии и Швеции в 1990-е гг. / А.Поплавский // Белорусский журнал международного права и международных отношений. –

2003. – № 4.

111. Рубинский Ю. Франция. Время Саркози. Серия «Лица современной политики» / Ю.Рубинский. – М.: Международные отношения, 2011. – 320 с.
112. Рудольф П. Основные направления внешней политики ФРГ / П.Рудольф // Проблемы внешней и оборонной политики. – М.: РИСИ, 1994. – С. 62-87.
113. Северная Европа регион нового развития / Под ред. Ю.Дерябиной, Н.Антюшиной. – М.: Весь мир, 2008. – 508 с.
114. Современная дипломатия: теория и практика. Дипломатия – наука и искусство: Курс лекций. – М., 2010. – 576 с.
115. Современные международные отношения: Учебник / Под. ред. А.Торкунова. – М.: РОСПЭН, 1999. – 584 с.
116. Степанов А. Незнакомый Лихтенштейн глазами первого российского посла / А.Степанов. – М.: Международные отношения, 2002. – 448 с.
117. Терентьев А. Торийская внешняя политика Тони Блэра / А.Терентьев // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – №9. – С.47–54; №10. – С.45-53
118. Фишер М. Внешняя политика Германии на рубеже XX-XXI веков / М.Фишер. – СПб., 1998.
119. Франция. В поисках новых путей / Отв. ред. Ю.Рубинский. – М.: Весь мир, 2007. – 624 с.
120. Фрольцов В. Внешняя политика ФРГ после Герхарда Шредера: проблемы и перспективы // Wider Europe review. - 2005. - Т.2. - №4. Электронный режим доступа <http://www.review.w-europe.org/6/1.html>
121. Шрёдер Г. Решения. Моя жизнь в политике / Г.Шрёдер. – М.: Европа, 2007. – 549 с.
122. Яковенко Н. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н.Яковенко. – К.: Наук. світ, 2003.
123. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: Навчальний посібник. – К, 2001.
124. Цыганков П.А. Теория международных отношений. – М., 2003.
125. Шепелєв М.А. Теорія міжнародних відносин. – К., 2004.
126. Яровий В. Новітня історія центральноєвропейських та Балканських країн XX ст.: Підручник. – К., 2005.
127. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. – М., 2003.
128. Гуменюк Б.І., Дипломатична служба: правове регулювання. – К., 2007.
129. Гуменюк Б.І. Основы дипломатической та консульской службы. – К., 1998.
130. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба: Навч.посіб. — К., 2001.
131. Демин Ю. Статус дипломатических представительств и их персонала: Учеб. пособие. – М., 1995.
132. Захарова Л.М., Коновалова А.А. Основы дипломатической и консульской службы: учебное пособие. – Минск, 2001.
133. Зонова Т.В. Современная модель дипломатии: истоки становления и перспективы развития. – М., 2003.
134. Зорин В.А. Основы дипломатической службы. – М., 1977.
135. Матвієнко В., Головченко В. Історія української дипломатії XX століття у постатях. – К, 2001.
136. Ковалев А. Азбука дипломатии. – М., 1993.
137. Кривонос П.О. Створення належних умов для виконання дипломатичними представництвами іноземних держав своїх функцій в державі перебування: досвід і перспективи // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 5. – К., 2001.
138. Кузьмин Э. П. Протокол и этикет дипломатического и делового общения. – М., 1999.
139. Кулик О., Сардачук П. Элементы дипломатического протокола і дипломатичної практики в історії України. – Л., 2000.
140. Лапин Г.Э. Консульская служба. – М., 2002.
141. Леонов Н.С. Информационно-аналитическая работа в загранучреждениях. – М., 1996.
142. Лукашук И.И. Дипломатические переговоры и принимаемые на них акты. – М., 2004.
143. Плотников О.В. Консульские отношения и консульское право. – М., 1998.
144. Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика. – М., 2006.
145. Репецкий В. Дипломатичне і консульське право. – Львів, 2002.
146. Сагайдак О. П., Дипломатичний протокол та етикет: Навч. посіб. – 2-ге вид. – К., 2006.

147. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д., Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. – К., 2008.
148. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. – К., 2001.
149. Сатоу Э. Руководство по дипломатической практике. – М., 1961.
150. Селянинов О. П. Дипломатические отношения государств: принципы формы и методы: учеб. пособие. – М., 2004.
151. Смирнов Ю.М. Консульское право: практика применения. – М., 2001.
152. Фельтхэм Р.Дж. Настольная книга дипломата., 4-е издание. – Минск, 2004.
153. Блищенко И.П. Дипломатическое право. – М., 1990.
154. Блищенко И.П. История возникновения и развития консульских и дипломатических институтов. – М., 1962.
155. Блищенко И. П., Дурденевский В. Н. Дипломатическое и консульское право. — М., 1962
156. Бургиан А.Д. Введение в дипломатическую практику. – М., 2001.
157. Виноградов В.М. Дипломатия: люди и события. Из записок посла. – М., 1998.
158. Виноградов В.М. Эпизоды из дипломатической практики. – М., 1993.
159. Ганюшкин Б.В. Неприкосновенность личности работников консульских учреждений // Московский журнал международного права. – 2000. – № 4.
160. Ганюшкин Б.В. Правовое положение консульств и их персонала // Московский журнал международного права. – 1999. – № 3.
161. Ганюшкин Б.В. Широта прав консульских учреждений // Московский журнал международного права. – 1999. – № 2.
162. Гахария Д.М. Роль и место дипломатии на рубеже XX–XXI вв. – М., 2000.
163. Гуменюк Б. Міжнародні конференції // Політика і час. – 1998. – № 5.
164. Дипломатический словарь. В 3-х томах. – М., 1984-1986.
165. Дипломатичний корпус. Довідник. – К., 2000.
166. Дипломатія сучасної України. – К., 1997.
167. Камбон Ж. Дипломат. – М-Л., 1946.
168. Карнаухова А. Екологічна дипломатія набуває вагу // Політика і час. – 2006 – №6.
169. Карягин В.В. Дипломатическая жизнь за кулисами и на сцене. – М., 1994.
170. Квасов О.К. Государственные визиты на высшем уровне. – М., 1998.
171. Киссинджер Г. Дипломатия. – М., 1997.
172. Колоколов Б.Л. Профессия Дипломат. – М., 1998.
173. Левин Б.Д., Дипломатия, ее сущность, методы и формы. – М., 1962.
174. Муратов Э. Н. Дипломатические документы и дипломатическая переписка на английском языке: Учеб. пособие для вузов. — М., 2001.
175. Науменко Г. Ньюанси дипломатичного спілкування // Політика і час. – 1998. – № 7.
176. Некоторые вопросы протокольной практики. – М., 1997.
177. Новак І.В. Актуальні проблеми розвитку системи протокольної служби України // Наук. вісник ДАУ. – 1999. – №2.
178. Никольсон Г. Дипломатия. – М., 1941.
179. Озеров О. Дипломатия в эпоху информационных технологий // Международная жизнь. – 1997. – №4.
180. Почесний консул // Політика і час. – 2005. – № 8.
181. Правила процедуры в многосторонней дипломатии. – М., 1986.
182. Ранних А. Безопасность дипломатов // Международная жизнь. – 1999. – № 7.
183. Резніченко В.І., Михно І.Л., Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. – К., 2003.
184. Руденко Г.М. Україна дипломатична. – К., 1999.
185. Сандровский К.К. Специальные дипломатические миссии. – К., 1977.
186. Селянинов О.П. Дипломатические беседы, их организация и проведение. – М., 1993.
187. Семенов В.Л. Практика дипломатического протокола и этикета. – М., 2002.
188. Тимошенко Н.Л. Державний прапор – символ країни // Політика і час. – 1997. – № 10.
189. Фёдоров Л.Л. Дипломат и консул. – М., 1965.
190. Чухліб Т. Дипломатія української козацької держави // Політика і час. – 2003. – № 4.

191. Шайда О.Є. Дипломатичний протокол та етикет: Навчально-методичний посібник. – Львів, 2005.
192. Шевченко В.Н. Некоторые вопросы протокольной практики. – М., 1997.
193. Шинкаренко Т.І. Вимоги до тексту та мови дипломатичних документів. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. Вип.30 (Частина І). – К., 2001.
194. Щетинин В.Д. Экономическая дипломатия. – М., 2001.
195. Ясносокирский Ю.А. ОБСЕ: привилегии и иммунитеты // Московский журнал международного права. – 1999. – № 2.
196. Borisenko I.I., Yevtushenko L.I., Daineko V.V., English in International Documents and Diplomatic Correspondence. Kyiv, 1999.
197. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. // УРСР у міжнародних відносинах: міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна. – К., 1966.
198. Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. – К., 1996.
199. Гаванська конвенція про консульських чиновників 1928 р.
200. Закон України "Про дипломатичні ранги". – К, 2002.
201. Закон України "Про дипломатичну службу". – К, 2001.
202. Конвенція про спеціальні місії 1969 р. // Право зовнішніх зносин. – К, 2003.
203. Конституція України. – К., 1996.
204. Консульський Статут України. 2 квітня 1994р. // Інформаційно-довідковий бюлетень з консульських питань. - Київ, 1996.
205. Постанова Верховної Ради України «Про відкриття дипломатичних і консульських представництв України» від 3 березня 1993 р.
206. Постанова Верховної Ради України «Про порядок призначення глав представництв України в іноземних державах та при міжнародних організаціях» від 15 липня 1994 р.
207. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном. // Розпорядження Президента України від 22 жовтня 1992р., № 166/92.
208. Положення про дипломатичну службу в Україні. Указ Президента України від 16 липня 1993 р. // Голос України. – 1993. – 22 липня.
209. Розпорядження Президента України «Про охорону дипломатичних і консульських представництв іноземних держав в Україні» від 21 жовтня 1992 р.
210. Указ Президента України «Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні» від 10 червня 1993р.
211. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координаційної діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18 вересня 1996р.
212. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство закордонних справ України» від 3 квітня 1999 р. // Офіційний вісник України. – 1999. – № 14.
213. Україна на міжнародній арені. 1991-1995. Збірник документів і матеріалів. Книга 1. – К, 1998; Книга 2. – К, 1998.
214. Право зовнішніх зносин. Збірник документів // Упорядники: Алданов Ю.В., Забара І.М., Резніченко В.І. – К., 2003.